

Przewidywane zagadnienia na zajęcia z filozofii (wykłady 1–3) studia zaoczne¹

I

- dzieje filozofii jako refleksji i jako dyscypliny naukowej, jej specyfika na tle innych nauk;
- aktualność i funkcje filozofii we współczesnym świecie;
- czynniki, które doprowadziły do narodzin filozofii Zachodu w Grecji: geograficzne, polityczne, kulturowe i religijne
- dwie religie w Grecji: publiczna oraz misteria (orfizm)
- pytania stawiane przez pierwsze szkoły myślenia – co to jest byt, pytanie o początek i koniec wszechświata, o zasadę rzeczywistości;
- presokratejscy myśliciele: Tales, Heraklit (zmienność jako zasada rzeczywistości), Parmenides (utożsamienie myślenia i bytu)
- podstawowe pojęcia wczesnej filozofii: arche (początek), telos (koniec), physis (natura), metafizyka (nauka o rzeczywistości pozazmysłowej)

II

Starożytne szkoły myślenia jako przykłady różnych modeli etycznych. Zależność etyki od koncepcji świata i człowieka oraz od tła historyczno-kulturowego.

- zwrot ku człowiekowi - humanizm Sokratesa, metoda zwana dialektyką, intelektualizm etyczny, śmierć Sokratesa jako akt założycielski filozofii;
- metafizyka Platona (mit o jaskini, dualizm idee-rzeczy, anamneza jako zasada poznania rzeczywistości, wędrówka duszy)
- idealizm i intelektualizm etyczny Platona ;
- platońska utopia – „Państwo”
- teoria bytu (metafizyka) Arystotelesa (byt jako złożenie materii i formy/ potencji i aktu)

---

¹ Podane zagadnienia, ich kolejność oraz rozłożenie na wykłady mogą ulec niewielkim zmianom/przesunięciom

- nauka o duszy (psychologia) Arystotelesa – trójpodział duszy
- sprowadzenie wartości na ziemię – praktyczna, społeczna etyka cnót Arystotelesa (cnoty etyczne i dianoetyczne, „złoty środek”)

III

- kryzys duchowy polis, zwrot od człowieka jako obywatela ku człowiekowi jako indywiduum;
- epikurejska etyka doczesności; nowe wartości i postawy: indywidualizm, egalitaryzm, rozumny egoizm, przyjemność;
- etyka stoicka – kultywowanie dóbr wewnętrznych, uniezależnienie się od namiętności oraz od wydarzeń zewnętrznych, obowiązki wobec innych ludzi i wobec instytucji, solidarność z ludzkością, kosmopolityzm;
- neoplatonizm
- wprowadzenie do chrześcijaństwa, rozróżnienie Bóg Biblii – Bóg filozofii